

Herinneringen aan Jimmy

Arie Pieters

Herinneringen aan Jimmy

De GMC CCKW in oorlogstijd en tijdens de wederopbouw

Arie Pieters

Schrijver: *Arie A. Pieters*

Omslagontwerp: Arie A. Pieters

Foto's:

collectie A. Pieters-Berkman †

collectie dhr. J. Berkman

collectie dhr. A. van Bruggen

collectie dhr. S. Barth

collectie dhr. J. de Jong

collectie dhr. A. de Baat

collectie dhr. A. de Romph

collectie dhr. P. Fallinger

collectie dhr. J. Veerman

collectie dhr. K. v. d. Berg †

collectie dhr. G. Bakker

collectie dhr. J. R. Wieringa

collectie dhr. J. Boeren

collectie dhr. D. Kruithof

collectie dhr. B. Jansen

collectie dhr. P. Vermaat †

collectie dhr. W. Heersma

collectie dhr. G. Martens †

websites:

<https://nl.wikipedia.org>

<https://www.oudedaf.nl>

<http://www.gmcckw.nl/>

<https://beeldbank.rws.nl/>

<http://www.oud-rotterdam.nl/>

ISBN: 9789463673778

Uitgegeven door: Mijnbestseller.nl

Print: Printforce, Alphen a/d Rijn

Copyright: Arie A. Pieters©

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. De legerhistorie van de GMC CCKW
3. Film The Red Ball Express
4. Puimruimen en opbouwen
5. De dijken moeten weer dicht
6. Jimmy's in het buitenland: Geen pensioen?
7. 'Klein maar fijn'
8. Onuitwisbaar onderdeel van de geschiedenis
9. Woord van dank
10. Bronnen en nuttige adressen

1. Inleiding

Veel positieve reacties op mijn boekje 'Everyone loves Jimmy', dus wat is er dan logischer om na te gaan denken over een opvolger? Tja, en als er dan naast die reacties ook nog eens van veel kanten oude foto's worden aangeleverd en blijkt dat veel oude opnamen uit de periode van de zogenaamde '**Red Ball Express**'** voor het publieke domein zijn vrijgegeven, dan is het feitelijk een uitgemaakte zaak. Hoog tijd om te gaan werken aan een opvolger. Voor wie nieuw is in deze materie eerst nog even een korte toelichting. Wie is 'Jimmy'? Nee, 'Jimmy' is geen persoon..., maar een legendarische vrachtwagen: De GMC CCKW. De standaard 2,5 tons truck, die het leger van de VS gebruikte in de Tweede Wereldoorlog. 'Jimmy' was in die dagen één van de belangrijkste bijnamen van deze bijna overwoestbare trucks.

Ze speelden met name logistiek een hele belangrijke rol in de laatste twee jaren van de Tweede Wereldoorlog. En toen de oorlog achter de rug was bleven ze voor ons land nog zeker twee decennia belangrijk werk doen tijdens de wederopbouw. En niet alleen dat, ze werden einde jaren veertig meteen al ingezet om op sommige plaatsen letterlijk puin te ruimen. In de jaren vijftig volgde niet alleen de wederopbouw, maar in Zeeland en delen van Zuid-Holland moesten ze ook aan de slag om na de verwoestende Watersnoodramp van 1953 ervoor te zorgen dat de beschadigde dijken weer dicht gingen. En ook bij de deltawerken die volgden reden nog lange tijd Jimmy's af en aan, totdat rond 1960 er langzaam maar zeker ook andere en nieuwere trucks/kippers verschenen. Daarmee was hun rol echter nog niet uitgespeeld. Sommige Jimmy's deden tot het einde van de jaren zeventig dienst, meestal als kipper.

***The Red Ball Express is de benaming voor een logistieke operatie die in 1944 werd uitgevoerd. De GMC CCKW werd legendarisch door deze zogenaamde 'Red Ball Express': Een operatie in 1944 tussen Franse havens en het oostwaarts oprukkende geallieerde front. De degelijke, relatief makkelijk te repareren GMC's waren de ideale trucks voor die klus.*

Wegen, bouwputten, dijken en kanalen

Veel van de fietspaden, wegen, autowegen en snelwegen, die in de late jaren veertig, in de jaren vijftig en deels ook in de jaren zestig zijn gerealiseerd, zijn aangelegd met behulp van GMC CCKW kippers. Al deze wegen zijn inmiddels natuurlijk al voorzien van een zoveelste laag asfalt, of ze zijn al meer dan eens herstraat, maar de basis werd dus vele decennia geleden gelegd. Dat geldt ook voor letterlijk ontelbare bouwputten, die in diezelfde periode voor de vele nieuwbouw moesten worden uitgegraven. Ik heb ze als kind gelukkig nog meegemaakt, die overlevers uit de Tweede Wereldoorlog, want dat zijn die ouwe trouwe Jimmy's. Auto's afkomstig van de zgn. 'legerdump'. Zo werden ze aangeprezen in de advertenties van destijds. Samen met de Studebaker- en de Chevrolet trucks begonnen ze na de oorlogsjaren aan een tweede leven in ons land, vaak als een kipper. Ik had als kind al een zwak voor de GMC's. Sowieso trouwens voor trucks met een 'neus', maar toch met name voor de GMC. Samen met de REO's en de Henschels reden ze in de tweede helft van de jaren zestig af en aan, toen bijna pal achter onze woning het nieuwe plaatselijke sportpark werd aangelegd. Dat werk werd destijds uitgevoerd door Van der Linden, een aannemer uit 's-Gravendeel die in de jaren '60 uitgroeide tot één van de grootste op het gebied van grondverzet in de provincie Zuid-Holland.

In de hoogtijdagen van dit bedrijf waren er vele tientallen kippers in dienst bij VDL, zoals Van der Linden hier afgekort in de 'volksmond' werd genoemd. Toen men einde van de jaren zestig bezig was met de realisatie van het sportpark hier in ons dorp, was de GMC CCKW trouwens al in de minderheid bij het wagenpark van VDL. Hun rol was bij veel bedrijven deels al overgenomen door REO, Magirus, DAF, M.A.N., Bedford en met name door Henschel kippers. Einde jaren zestig kwam voor wat betreft de civiele toepassingen het einde in zicht voor good old Jimmy... Het boekje 'Everyone loves Jimmy' (2017) was overigens niet alleen bedoeld als eerbetoon aan de GMC, maar ook als eerbetoon aan al die mensen die met name in de jaren vijftig aan de slag gingen met materieel, dat wij nu naar onze huidige maatstaven als 'spartaans' betitelen.

In dit tweede boekje komen niet alleen meer foto's voorbij uit de tijd dat Jimmy's in heel het land bezig waren met grondverzet, maar er zal ook dieper worden ingegaan op de laatste periode van de Tweede Wereldoorlog met beelden van de legendarische 'Red Ball Express'. Daarnaast zal er ook extra aandacht zijn voor de gelijknamige, in 1952 gemaakte film en er zijn ook meer foto's opgenomen van GMC's aan het werk in het buitenland, want ook in veel andere landen deden Jimmy's civiel werk na de Tweede Wereldoorlog. Dit kon zijn als kraanwagen, kipper, brandweerwagen of als logging truck, dus voor het vervoer van boomstammen in de bosbouw.

Ik wens u veel lees- en zeker ook kijkplezier met:

'Herinneringen aan Jimmy'

Arie Pieters

2. De legerhistorie van de GMC CCKW

De film 'The Red Ball Express' geeft een behoorlijk natuurgetrouw beeld van hoe het er tijdens deze logistieke, militaire operatie aan toe ging. Maar helaas is deze film momenteel alleen in thuisland de VS verkrijgbaar op DVD en (nog) niet beschikbaar voor wat genoemd wordt 'het publieke domein'. (Voor gebruik op het internet.) Maar gelukkig komen steeds meer oude films beschikbaar voor vertoning op b.v. You Tube, dus er is een meer dan denkbeeldige kans dat hij over enkele jaren wel 'gewoon' via You Tube bekeken kan worden. Willen we zonder deze film een goed beeld krijgen van deze periode, dan zijn we dus voorlopig nog aangewezen op foto's. En lange tijd waren veel foto's uit deze en andere militaire operaties ook niet voor het publieke domein beschikbaar. Gelukkig is daar nu enkele jaren geleden verandering in gekomen en diverse Amerikaanse en Russische websites, die zich bezighouden met de Tweede Wereldoorlog maken er nu dankbaar gebruik van.

De officiële typeaanduiding van de GMC's in het Amerikaanse leger was: Truck, 2,5 ton, 6x6, GMC CCKW-353 (of 352). De wagens zijn ook bekend onder de bijnamen 'Jimmy' en 'Deuce and a Half', dit laatste is een verwijzing naar het laadvermogen van 2,5 ton. In de ruim vier jaren dat de GMC CCKW in productie was (1941-1945), zijn er meer meer dan 550.000 exemplaren gemaakt. Er bestaan vele varianten; met een lange en korte wielbasis en met een gesloten en open cabine. De truck is nog tot eind jaren '50 in gebruik geweest in het Amerikaanse leger, maar ook bij andere strijdmachten. (Ook in Nederland.) Tijdens de Tweede Wereldoorlog verwierf de GMC CCKW vooral een zeer goede reputatie bij de bevoorrading.

Bevoorrading offensief generaal Patton

In de voorbereiding voor de invasie werd het Franse spoor-netwerk zwaar gebombardeerd om te voorkomen dat het Duitse leger versterkingen zou aanvoeren. Wegtransport was daarna de enige mogelijkheid om de geallieerde legers van materieel te voorzien. Na de uitbraak uit Normandië trokken 28 divisies van het 1ste Amerikaanse legerkorps, onder de leiding van generaal Omar Bradley en het 3e leger onder generaal George Patton, in de richting van de rivier de Seine. Om de gevechts-capaciteit te behouden had elke divisie behoefte aan 700-750 ton materiaal per dag. In deze mobiele oorlog was vooral veel brandstof nodig; de voertuigen aan de frontlinie verbruikten zo'n 800.000 gallons per dag. Voor de bevoorrading reden de GMC's zodoende dagelijks in een colonne van trucks tijdens de Red Ball Express.

Overal achtergelaten

De GMC CCKW werd in de Tweede Wereldoorlog uiteraard overal ingezet en daarom vinden we ook in andere delen van de wereld nog wrakken terug, van trucks die na de oorlog net als hier in Nederland werden ingezet voor civiele werkzaamheden. Gingen de Jimmy's hier in ons land merendeels als kippers aan de slag, in sommige andere landen deden ze hun werk vooral in de bosbouw. En hoe onverwoestbaar de GMC's zijn kan men in landen als de Filipijnen met eigen ogen gaan zien. Trotse chauffeurs rijden daar op sommige plekken nog steeds met CMC kippers en GMC logging trucks, alsof de tijd bijna heeft stilgestaan... Het mooie van onze hedendaagse tijd is dan weer dat u echt niet in het vliegtuig hoeft te stappen om dit te gaan zien, want deze mensen zetten regelmatig flimpjes op YouTube van hun nog druk aan het werk zijnde Jimmy's.

Na de Tweede Wereldoorlog kwamen veel van de GMC's dus terecht in wat wij voor het gemak 'de legerdump' noemden. Vanwege meerdere redenen (ondermeer de oprechte wens om de Europese economieën weer op poten te zetten en tevens het beperken van de kosten van transport terug naar de VS) werden GMC's in grote hoeveelheden achtergelaten in Europa. Daarnaast waren er ook sommige truckfabrikanten in Amerika, die de oude legertrucks liever niet in al te grote getale zagen terugkeren, want dat zou de verkoop van nieuwe trucks uiteraard beperken. Het is echter een mythe dat er helemaal geen GMC's mee terug gingen naar de VS. In sommige staten waren die 'oudjes' van harte welkom. Ze konden immers vrijwel meteen worden ingezet, soms met slechts wat minimale aanpassingen en ondermeer in staten waar toen bosbouw een bron was van inkomsten doken GMC's op in de straten.

Hedendaagse autokerkhoven in Alaska

In Alaska duiken zelfs nu nog autokerkhoven op met flink wat afgedankte GMC's en ook Studebaker trucks, eveneens 'overlevers' van de Tweede Wereldoorlog. Sommige van deze 'auto-wrakken' blijken nog in werkende staat, ook na vele jaren van stilstand. Met een beetje werk zouden sommigen zo weer op pad kunnen in de bosbouw. Er waren overigens wel minder Studebakers geproduceerd, rond de 200.000, daarom kwam je ze later in het Nederlandse straatbeeld in de jaren vijftig, begin zestig ook aanzienlijk minder tegen dan de GMC's. Wat betreft hun cabine leken deze Studebakers trouwens veel op de GMC CCKW trucks. Ze waren net wat 'hoekiger' dan de Jimmy's. Details die men bijvoorbeeld goed terugzag bij de spatborden en zijramen.

Benaming GMC CCKW

Waar staat die benaming 'GMC CCKW' nu eigenlijk voor? GMC is uiteraard de merknaam van de trucks. En de typeaanduiding CCKW is de modelindicatie, zoals General Motors in die tijd gebruikte en dit staat voor: De eerste 'C' wil zeggen dat de wagen is ontwikkeld in 1941, de tweede 'C' geeft een conventionele cabine aan, de 'K' geeft aan dat alle zes wielen worden aangedreven en de 'W' tenslotte geeft aan dat beide achterassen worden aangedreven. Verder waren er twee uitvoeringen van de cabine die standaard waren: Een gesloten cabine (de versie die wij later het meeste tegenkwamen op de Nederlandse wegen) en een deels 'open' cabine. Dergelijke trucks met een 'open cabine' werden in Nederland vaak door carrosseriebouwers voorzien van gesloten cabines, die meestal sterk leken op de gesloten cabine, zoals die door GMC zelf werd vervaardigd.

**GMC's tijdens de laatste dagen van de Tweede Wereldoorlog.*